

فلسفه برای همه

از سقراط تا سارتر

ت.ز. لاوین ترجمه پرویز بابایی

مؤسسه انتشارات نگاه

ketabTala

سرشناسه	لاوین Lavine, T. Z
عنوان و نام پدیدآور	از سقراط تا سارتر: فلسفه برای همه / ت. ز. لاوین؛ ترجمه پرویز بابائی.
مشخصات نشر	تهران: نگاه، ۱۳۸۳
مشخصات ظاهری	۵۴۴ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س. م.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۳۵۱-۲۴۹-۱
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
عنوان اصلی	From Socrates to Sartre: the philosophic quest
موضوع	فلسفه - تاریخ
موضوع	فیلسوفان
شناسه افزوده	بابائی، پرویز، ۱۳۱۱ - مترجم
رده بندی کنگره	۱۳۸۳ ۴ الف ۲ / BV۲
رده بندی دیویی	۱۰۹
شماره کتابشناسی ملی	۳۰۹۶۳-۸۳ م

ت. ز. لاوین
از سقراط تا سارتر

فلسفه برای همه

ترجمه و تألیف:

پرویز بابایی

چاپ هشتم: دی‌ماه ۱۴۰۰
لیتوگرافی: افست گرافیک، چاپ: شامین، صحافی: صداقت
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۱-۳۳۹-۱

حق چاپ محفوظ است.

مؤسسه انتشارات نگاه

تاسیس: ۱۳۵۲

دفتر مرکزی

تهران، خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری

بین فخر رازی و دانشگاه، پلاک ۶۲، طبقه پنجم

تلفن: ۱۲-۶۶۹۷۵۷۱۱، ۷-۶۶۹۷۵۷۰۷

فروشگاه: خیابان کریمخان، بین ایرانشهر و ماهشهر، پلاک ۱۴۰

تلفن: ۱۹۵-۸۸۴۹۰۱۳۸-۸۸۴۹۰

 www.negahpub.com negahpub1@gmail.com

 [newsnegahpub](https://t.me/newsnegahpub) [negahpub](https://t.me/negahpub)

یادداشت مترجم

پروفسور ت. ز. لاوین که سال‌ها استاد فلسفه در دانشگاه جورج واشنگتن بوده است، از سقراط تا سارتور را نخست به صورت سریالی تلویزیونی برای مرکز سخن‌پراکنی مریلند با همکاری شبکه ۴۴ در شیکاگو فراهم کرد و سپس نوارهای ویدئویی آن را برای یک دوره آموزشی فلسفه در اختیار کالج‌ها و دانشگاه‌ها قرار داد. مؤلف در این کتاب کوشیده است معنایی از فلسفه چگونان پدیدده و در عین حال پدیدآورنده تمدن انسانی ارائه دهد و موقعیت تاریخی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی‌ئی را که هر یک از فیلسوفان سخنگوی آن بوده‌اند معرفی نماید. مؤلف قصد نداشته تاریخ فلسفه بنویسد از این رو به بحث درباره چند فیلسوف مهم پرداخته و با اشاره به سایر فلاسفه، نظرات کلیه آنان را با دیدی انتقادی نگریسته است. اینجانب در سال‌های اخیر همواره با این خواست علاقه‌مندان به فلسفه، به ویژه دانشجویان روبه‌رو بوده‌ام که کتابی جامع و در عین حال ساده درباره کلیات فلسفه معرفی کنم که دانشی عمومی و اجمالی از فلسفه به آنان بدهد. مترجم بر این باور است که کتاب حاضر این نیاز خوانندگان را به میزان زیادی برآورده می‌سازد.

از دوست و همکار عزیزم اصغر مهدی زادگان سیاست‌گزارم که از سر لطف دستنویس را بازخوانی کرد و نکات اصلاحی قابل توجهی را پیشنهاد داد و نیز از خانم سیما اکرم‌زاده که زحمت حروفچینی را برعهده داشتند و تغییرات مکرر در نمونه‌های حروفچینی را که ناشی از خطاهای اینجانب بود با بردباری تحمل نمودند.

ب.ب.

گنجانیده‌ها

درآمد: پرسش‌های پایان ناپذیر ۲۱
- شاخه‌های اصلی فلسفه و پرسش‌ها و پاسخ‌های آن. چرا فلسفه تحصیل می‌کنیم. حملات به فلسفه. کوشش برای تصور جهانی بدون فلسفه. در این کتاب آثار چند فیلسوف مهم و نگرش‌های آنان درباره انسان، خدا، طبیعت، تاریخ، حقیقت، اخلاق و سیاست مورد بررسی قرار گرفته است؛ و نیز دیدگاه‌های فلسفی مسلط بر فلسفه معاصر معرفی و نقد شده است.

بخش یکم: افلاطون

۱. فضیلت دانش است ۳۱
موقعیت تاریخی: از عصر زرین آتن در دوران حاکمیت پریکلس تا شکست آتن دمکراتیک توسط اسپارت در جنگ پلوپونز. حاکمیت سی‌گانه؛ خارمیدس و کریتیاس. فلسفه سقراطی. محاکمه و مرگ سقراط. زندگی افلاطون. افلاطون و سیاست‌های ضد انقلابی در آتن. مفهوم فرمانروا - فیلسوف.

۲. سایه و جوهر ۴۵
افلاطون چونان تدوین‌گر فیلسوفان متضاد جهان یونانی. صورت مناظره. منابع

افلاطون: روش سقراطی؛ تعریف سقراطی؛ فیلسوفان پیش از سقراط، هراکلیتوس و پارمنیدس. سوفیست‌ها. ترکیب مابعدالطبیعی‌های افلاطون و ابراز آن در تمثیل غار. انطباق تمثیل. دوران معاصر.

۳. خط فاصل ۵۹

نظریه شناخت افلاطون. شناخت راستین چیست و چگونه می‌شود به آن نایل شد؟ خط فاصل: جدول چهار سطح شناخت، هر سطح با موضوعات خودش و روش خودش برای شناخت آن‌ها. عقیده در مقابل شناخت. نظریه صورت‌ها (مثل، جوهر). مثال نیک. معنای «دیالکتیک» برای افلاطون. بالندگی از غار به مثال نیک چونان نمادی مسیحی.

۴. روح سه گانه ۷۳

افلاطون در مقابل سوفیست‌ها؛ حقیقت تغییرناپذیر صور افلاطونی در مقابل نسبیت‌گرایی فرهنگی و اخلاقی معاصر. تحلیل مثال عدالت، کتاب اول جمهوری. صورت یا مثال انسان. نظریه روح سه گانه، نسبت آن با روان‌شناسی معاصر. بدویزه یا فروید. ارا به‌ران و دو اسب. انسان، شیر، و اژدها. اخلاق افلاطون: «عدالت» در روح. خیر اعلای زندگی خردمندانه است. فضیلت دانش است.

۵. دولت آرمانی (ایده‌آل) ۸۷

فلسفه سیاسی افلاطون: عدالت در حکومت آرمانی طبق الگوی سرشت سه گانه روح انسانی و عدالت آن، هماهنگی شایسته اجزا. سه طبقه جامعه و آموزش آن‌ها برای اجرای وظایف‌شان: تولیدکنندگان؛ مدیران و سپاهیان؛ پادشاهان فیلسوف. دروغ شریفانه. موقعیت زنان. «به دست آوردن و خرج کردن»، زندگی تولیدکنندگان. زندگی منضبط و مبتنی بر ریاضت طبقه نگهبان. خودکامگی سیاسی. نقد دلیل موجه از طریق حقیقت مطلق. چه کسی مراقب نگهبانان است؟ اتهام تمامیت‌گرایی علیه جمهوری.

بخش دوم: دکارت

۶. گذار تاریخی به جهان مدرن. ۱۰۱

«ترور تاریخ» پس از انقراض تمدن آتن، «انحطاط و زوال» امپراطوری روم، جهان‌بینی کلاسیک افلاطون و ارسطو مبنی بر تصور جهان طبیعی، عقلانی، منتظم، اخلاقی و غایت‌گرایانه‌ای بود که منحصرأ از راه خرد انسانی شناخته می‌شد. سپس جهان‌بینی فراطبیعی کلیسا که بر وحی الاهی و اعتقادهای بنیادی فراسوی قدرت خرد انسانی استوار بود جایگزین آن گشت. افلاطونیان در برابر ارسطوییان. سلطه مسیحیت بر تمامی شئون اجتماعی و فرهنگی اروپا. ماندگاری افلاطون و ارسطو در فلسفه مسیحی؛ بازیابی ارسطو در سده دوازدهم. پیدایی رنسانس یا نوزایی. بازیابی فرهنگ و هنر کلاسیک. کشفیات و پیدایی فن‌شناسی. تغییر نگرش به حقیقت چونان قابل دسترسی برای خرد انسانی. پیدایی اخترشناسی؛ گذار از بطلمیوس به کوپرنیکوس، کیپلر و گالیله؛ چالش آنان با اعتقادهای موجود. گالیله و «دادگاه» تفتیش عقاید. رشد ریاضیات، فیزیک، شیمی و فیزیولوژی. سده هفدهم: پیشرفت مداوم روش‌های علمی، فن‌آوری‌ها و کشفیات؛ پیدایی علاقه فلسفی به روش علمی نوین. موقعیت تاریخی دکارت. زندگی دکارت: ریاضی‌دان، طبیعت‌شناس، فیلسوف.

۷. شک به باورها. ۱۲۹

نظریه شناخت دکارت. خردگرایی در برابر تجربه‌گرایی. هدف دکارت: ایجاد دستگاه فلسفی متقن و مسلم چونان هندسه با استفاده از روش‌های ریاضی‌مند؛ حقایق بدیهی و خود - پیدا و قیاس و استنتاج. دو «تأمل» نخستین؛ جست‌وجوی نخستین اصل بدیهی چونان مبنایی برای فلسفه. کوشش برای یافتن پاسخ به نیازهای این اصل. شکاکیت چونان روش کشف این باور مطلق. فریبکاری ادراک حسی؛ فریبکاری احتمالی ریاضیات توسط شکاکان. اما من می‌اندیشم پس هستم (*cogito ergo sum*): باور به خود - پیدایی حقیقت. معنای تفکر. آیا کوژیتو به سه نیاز پاسخ می‌دهد؟ نقد برهان کوژیتو. تأثیر کوژیتو. اصالت ذهن یا فاعل شناسا.

۸. خدا وجود دارد. ۱۴۱
 از اثبات وجود من به برهان‌های وجود خدا. چگونگی اثبات وجود خدا و اینکه ذات او فریبکار نیست. ایده‌های سه‌گانه: فطری، ابتکاری و مأخوذ از جهان بیرونی. برهان جهان‌شناختی وجود خدا. برهان دوم: خدا وجود دارد چونان یگانه علت ممکن وجود من چونان جوهری اندیشنده. برهان سوم: برهان هستی‌شناختی وجود خدا. نقد: «دور دکارتی».

۹. عالم ساعتواره. ۱۵۳
 از برهان وجود خدا به برهان وجود اشیاء طبیعی چونان علل حسیات ما. صفات جوهر جسمانی. قطعه موم: بُعد یا امتداد یگانه صفت روشن و متمایز آن. ماشین‌گرایی. عالم ساعتواره.

۱۰. تن و روان. ۱۶۷
 دوانگاری مابعدالطبیعی. دو نوع جوهر: روح و جسم: تفکر و امتداد. جهان طبیعی: اجسام در حرکت مکانیکی: جبرگرایی. دوانگاری روان‌تن - کرد شناختی. روح خارج از طبیعت؛ اراده مختار. دوانگاری مابعدالطبیعی و دشواری‌های حل‌نشده. چگونگی همکنشی روح و بدن. شکست کوشش برای هماهنگی عالم ماشینی علمی با قلمرو جداگانه روح مسیحی. با وجود این دوگانگی روح - بدن؛ دوگانگی میان نفس و متعلقات آن و ذهن‌گرایی برای هر فیلسوفی برجا مانده‌اند.

بخش سوم: هیوم

۱۱. چگونه می‌دانید؟ ۱۸۱
 موقعیت تاریخی: عصر روشنگری: از مرگ دکارت در ۱۶۵۰ تا مرگ هیوم در ۱۷۷۶، نقطه اوج سرزندگی و اعتماد به خود در فلسفه اروپایی. اعتبار علم نیوتنی. ابتناء خود بر آزمایش علمی به جای خردورزی؛ رشد ناشکیبایی نسبت به دستگاه‌های فلسفی خردمندان چونان دستگاه دکارت و تعبیرهای متضاد علوم جدید توسط تجربه‌گرایی و خردگرایی. تجربه‌گرایی بریتانیایی: بیکن، لاک، بارکلی و هیوم.

۱۲. «یک مخلوق خوش‌نیت» ۱۹۷

زندگی هیوم. تأثیر جریان‌های تجربه‌گرایی تفکر بر هیوم در سن هزده‌سالگی. رساله طبیعت انسانی پس از کار و بیماری شدید هشت ساله آغاز و پایان یافت. تحول برهان‌های تجربه‌گرایی تا نتایج ناپودکند. هیوم ادعا می‌کند که شناخت تنها از طریق تجربه حسی میسر است. تأثرات و تصورات تنها محتویات ذهن‌اند. بدون تأثرات هیچ تصویری نمی‌تواند وجود پیدا کند. استفاده از نسبت میان تأثرات و تصورات برای حمله به اصطلاح فلسفی «مشکوک»: جوهر، نفس، خدا، علیت (اصطلاحات کانتی). زیرا هیچ‌یک از این‌ها نمی‌توانند تأثرات حسی را نشان دهند؛ بنابراین معنا ندارند. «پس آن‌ها را به شعله‌ها بسپارید» تصورات گروه‌بندی می‌شوند. تداعی معانی که به موجب آن تصویری به تصور دیگری می‌انجامد: سه قانون مشابَهت، مجاورت، علت و معلول.

۱۳. آیا خورشید فردا طلوع خواهد کرد؟ ۲۱۱

هیوم درباره علیت. رابطه علی بنیان شناخت علمی است. منبع تصور علیت چه تأثیری است؟ تصور علیت هنگامی به ذهن می‌آید که این روابط میان علت الف و معلول ب را بتوان مشاهده کرد: (۱) مجاورت (۲) تقدم زمانی، (۳) اتصال دائمی. اما هیچ‌یک از این‌ها تصور ارتباط ضروری را نشان نمی‌دهد. تصور ارتباط ضروری منبعی نه در تأثر حسی، که در انتظار روان‌شناختی دارد. ارتباط ضروری برای هر «قانون علی» نمی‌تواند ثابت شود. یکنواختی طبیعت بی‌معناست. «خورشید فردا طلوع خواهد کرد» قابل انکار نیست. بلکه ضرورت در پی علت آمدن معلول مورد انکار است. دو نوع گزاره: روابط تصورات و امور واقع. حدود شناخت.

۱۴. عقل: «برده شهوات» ۲۲۵

نفس، خدا، اخلاق. انکار تصور نفس خود - هویت دائمی. نفس تنها یک «دسته یا مجموعه ادراکات مختلف». دین: حمله به برهان‌های خردگرایانه اثبات خدا؛ انکار خدا و معجزات. اخلاق: خرد راهنمای کنش نیست. خرد برده شهوات است. خوبی و بدی، درست و خطا، منبعی در خرد یا تأثر حسی ندارد. بلکه ریشه در احساس همدردی، همکاری و منافع شخصی دارد. فلسفه

تجربه گرا به حد افراط سوق می‌یابد. شکاکیت مخفف هیوم: ایمان غریزی جانوری. نقد هیوم، تأثیر شدید بر فلسفه «تحلیلی» معاصر بریتانیا. مردود شناختن هیوم وظیفه تمامی فیلسوفان پس از او.

بخش چهارم: هگل

۱۵. انقلابی در تفکر ۲۴۵
 موقعیت تاریخی: روشنگری در فرانسه. فیلسوفان. حقایق طبیعت فیزیکی و طبیعت انسانی، انسان را مختار می‌سازد. قانون طبیعی پیشرفت. انقلاب فرانسه: ناسازدها و برگشت‌ها. روشنگری در آلمان. کانت: نظریه شناخت او و پاسخ‌اش به هیوم. چرخش کانتی در فلسفه.

۱۶. واقعی عقلانی است ۲۶۱
 زندگی هگل. منابع فلسفی هگل: کانت؛ فلسفه علم، حقوق طبیعی و پیشرفت فیلسوفان. هگل این‌ها را در فلسفه نیرومندی از محافظه‌کاری، ملت‌گرایی فردیت‌ستیزانه ترکیب می‌کند. ارگانیسم‌گرایی و تاریخی‌گری. فلسفه کلیتی ارگانیک است که به لحاظ تاریخی تکامل می‌یابد. این الگویی برای نظریه واقعیت هگل و مابعدالطبیعه اوست. واقعیت مجموع حقیقت، مطلق، روح یا خداست. مطلق جدا از جهان نیست و در آن ماندگار است. ایده‌آلیسم مطلق هگل. دیالکتیک: روشی که به واسطه آن واقعیت را می‌توان عقلانی درک نمود. مقایسه دیالکتیک هگل با دیالکتیک افلاطون.

۱۷. سرور و بنده ۲۷۹
 پدیدارشناسی روح پژوهشی نظام‌مند درباره روح بدان‌سان که رهیافت‌ها، ادیان، جهان‌نگری‌ها و فلسفه‌ها را تکامل می‌دهد. اکنون نه فقط حقیقت جوهرها، که حقیقت فاعل شناسا (سوزه) را نیز می‌توان دید. خودآگاهی و رابطه‌اش با اعیان: سلطه، نفی، ابطال، مرگ. خودآگاهی در رابطه با اعیان طبیعی: با اعیان ارگانیک، با اعیان انسانی. بیکار تا سرحد مرگ: سرور - بنده: رواقی‌گری: شکاکیت، آگاهی ناخوش. حقیقتی که دین به گونه‌ای نمادی معرفی می‌کند اکنون به واسطه فلسفه تعالی می‌یابد. پایان رابطه سرور - بنده.

۱۸. حیلہ گری عقل ۲۹۵
 فلسفہ تاریخ هگل، کاربستِ روش دیالکتیکی وی به سرتاسر تاریخ انسانی است. تاریخ چونان کشتارگاه. اما روح، مطلق در جامعه انسانی تبلور می‌یابد. روح ملی. تمامی تاریخ، تاریخ گروه‌ها و ملت‌هاست. دیالکتیک تاریخ انسانی حرکت سه‌گانه‌ای در تکامل مفهوم آزادی از جهان شرقی به جهان یونانی - رومی، به جهان مسیحی - آلمانی است. چگونه این در رویارویی تمایلات انسانی متضاد جامعه عمل می‌پوشد؟ حیلہ گری عقل مسئول ثبات جامعه‌ها و مسبب تغییر اجتماعی است. شبهات در فلسفہ تاریخی هگل شامل مارکس نیز می‌شود.

۱۹. جغد مینروا ۳۱۱
 اخلاق و فلسفہ سیاسی هگل. اخلاق تنها می‌تواند اخلاق اجتماعی، نظام ارزشی جامعه باشد. اخلاق جهانروا یا اخلاق خصوصی فردی وجود ندارد. بین‌المللی شدن و بیگانگی. خانواده؛ جامعه مدنی؛ دولت. دولت و نه فرد مطلق و عقلانیت آن، واقعیت و اخلاق را متبلور می‌سازد. دولت‌گرایی. بر مناسبات میان دولت‌ها قانونی حکومت نمی‌کند. در چارچوب دولت‌ها آزادی صوری را باید از آزادی جوهری تمیز داد. این قلب محافظه‌کاری هگل است. منزلت دیالکتیک؛ دامنه تأثیر؛ تأثیر بنیادی بر مارکس و بر بسیاری از اندیشه‌پردازان دیگر (فروید، سارتر)؛ و نیز بر علوم اجتماعی.

بخش پنجم: مارکس

۲۰. هگلی جوان ۳۳۳
 فلسفہ مارکس فلسفہ رسمی شاید نیمی از جمعیت جهان در حاضر است. فلسفہ وی چونان هگل، پاسخی به انقلاب فرانسه و به انقلاب صنعتی بود. زندگی مارکس. تری‌یر. هگلیان جوان. تبعید. سال‌های پاریس. بروکسل. لندن. قدرت مارکسیسم در چیست؟

۲۱. انسان از خود بیگانه ۳۴۹
 مسأله دو مارکسیسم. مارکسیسم جوان: از خود بیگانگی و احساس خرسندی

انسان‌مداری؛ مارکسیسم بالغ سوسیالیسم علمی. تحلیل دست‌نوشته‌های اقتصادی و فلسفی؛ «مسأله یهود». اقتصاد چوانان کلید فلسفه هگل. انقلاب جهانی برای غلبه بر از خود بیگانگی. مناسبات با انگلس. ایدئولوژی آلمانی و تغییر سمت مارکس به سناریوی علمی.

۲۲. کشاکش طبقات ۳۶۷

ماتریالیسم تاریخی مارکس. تبیین ساختار اجتماعی و تغییر اجتماعی. ارگانیسم‌گرایی و تاریخی‌گری. ساختار اجتماعی: بنیان اقتصادی جامعه. شرایط تولید؛ نیروهای مولد؛ شیوه (روابط) تولید. تقسیم کار. مبارزه طبقاتی. هستی اجتماعی آگاهی را تعیین می‌کند. رابطه میان زیربنای اقتصادی و روبنای ایدئولوژیک. مفهوم ایدئولوژی مارکس و تأثیر آن بر فرهنگ معنوی. فلسفه تاریخ مارکس: تاریخ پیشرفت دیالکتیکی شیوه‌های تولید است که هر یک به‌نوبت خود مانعی برای نیروهای مولد می‌شود. نظریه انقلاب. نابودی اجتناب‌ناپذیر شیوه سرمایه‌داری تولید.

۲۳. جهان آینده ۳۸۵

تحلیل مانیفست کمونیست: تاریخ مبارزات طبقاتی؛ پرولتاریا، واپسین طبقه بهره‌ده که آزاد می‌باشد. دستاوردهای شیوه سرمایه‌داری تولید؛ اما سرمایه‌داری قادر به نگهداری مهارت‌های نیروهایی که از قید آزادشان کرده نیست. دعوت به انقلاب. پیکار برای انقلابی اجتناب‌ناپذیر چرا؟ منزلت مانیفست: حقیقت عینی یا تبلیغات؟ علم یا فلسفه؟ تزهایی درباره فوئرباخ. تحلیل کاپیتال. تبیین «علمی» تاریخ جهانی. نظریه کار - ارزش، ارزش اضافی، نظریه استثمار، قطبی شدن طبقات. رقابت سرمایه‌داری، اضافه تولید، بحران، انقلاب. نظریه دولت مارکس. پس از انقلاب، جامعه بی طبقه، جهان کمونیستی آینده. مرحله نخست: دیکتاتوری پرولتاریا. مرحله دوم: آخرین دولت «می‌بزمرد». کمونیسم کاملاً پیشرفته: رهایی از تقسیم کار. پیش‌بینی‌های مارکس. کمک‌های مارکس به فرهنگ معنوی آن را دگرگون ساخته است.

بخش ششم: سارتر

۲۴. هستی من بی‌هوده است ۴۰۹
 اگزستانسیالیسم سده بیستم فرآورده یک خط تکاملی فلسفه از کرکه‌گار و نیچه. ادراک جهان در بحران: پس از جهان جنگ نخست، تضعیف ساختارهای بیرونی مرجع؛ بازگشت به خویشتن. اگزستانسیالیسم و رمانتی‌سیسم سده نوزدهم. بحران در برابر هستی اجتماعی. قضیه بنیادی اگزستانسیالیسم: هستی بر ماهیت تقدم دارد. مضمون‌های اصلی اگزستانسیالیسم.

۲۵. تهوع ۴۳۴
 زندگی سارتر. تحلیل زندگی‌نامه خودنوشت کودکی، کلمات. منابع فلسفی سارتر. تحلیل زمان تهوع. اشیاء از جوهرهای محوله خود جدا می‌شوند: جهان هستی با جهان کلمات و عقل ارتباطی ندارد. غیر ضروری و زائد بودن اشیاء. پوچی: رؤیت درخت بلوط. تهوع در رویارویی با پوچ. از دست رفتن خویشتن دکارتی و جوهر جسمانی دکارتی.

۲۲. «محکوم به آزاد بودن» ۴۴۳
 زندگی سارتر: سال‌های جنگ. سارتر و جنبش مقاومت فرانسه؛ اشغال فرانسه توسط آلمان. تحلیل هستی و نیستی. تأثیر دکارت، هوسرل بر نظریه آگاهی. دو «ناحیه هستی»: هستی - برای - خود؛ هستی - در - خود. هستی آگاه: آگاه از خود و اشیاء. نیستی را به جهان می‌آورد؛ قدرت نفی دارد؛ آزادی از جهان جبراً متعین دارد، آزادی کلی دارد (ردّ جبریت علی مارکس و فروید)، مسئولیت کلی دارد، تجربه از ترس دارد. اخلاق چوان به رسمیت شناختن آزادی و مسئولیت کلی من. نیت ناراست چوان گریز از آزادی من.

۲۷. بن‌بست ۴۴۵
 جاذبه پس از جنگ اگزستانسیالیسم سارتر. «اگزستانسیالیسم ادبیاتی انسان‌مدار است» ۱۹۴۵؛ تحلیل. نیت ناراست؛ از خود بیگانگی؛ روح جدید؛ آزادی و مسئولیت تام؛ اما اگزستانسیالیسم فلسفه‌ای اخلاقی است که هیچ

اصلی را برای راهنمایی کنش ارائه نمی‌دهد. ادعای سارتر که اگزیستانسیالیسم بر ارزش انسان‌مدارانه آزادی جهان‌روا استوار است. نگرش سارتر به مناسبات انسانی: تحلیل بن‌بست: «جهنم مردم دیگرانند.» هستی و نیستی، بخش ۳: هستی - برای - دیگران؛ نگاه؛ پیکار برای غلبه بر آزادی «دیگری»؛ «کشاکش معنای اصلی هستی - برای - دیگران است.» عشق و چرخه خودآزاری - دیگرآزاری. بدن چونان هستی - در - خود پاسخ تهوع است.

بخش هفتم: مروری در فلسفه امروز

۲۸. سرانجام اگزیستانسیالیسم ۴۸۹
تحلیل نقد عقل دیالکتیکی: گروش سارتر به مارکسیسم برای تهیه «یک اخلاق‌رهایی و رستگاری.» «مارکسیسم فلسفه‌گریزناپذیر روزگار ماست.» رابطه اگزیستانسیالیسم با مارکسیسم. آرزوی شورانگیز برای یک بنیاد که هم هستی - برای - خود و هم هستی - در - خود باشد؛ اما چنین چیزی محال است. از این رو، خدا وجود ندارد و «انسان هیجان و شوری بی‌فایده است.» سارتر جدا از مارکسیسم چونان بنیاد راه بیرون‌رفتی از آزادی هراسناک و بی‌هوده نداشت. رابطه سارتر با حزب کمونیست فرانسه. رابطه با استالین، اردوهای کار، خشونت استعماری، کوبا، چین. گسست با کمونیست‌ها در مه ۱۹۶۸. در مرگ یک فوق‌چپ‌گرا. صحنه فلسفه در حال حاضر خارج از جهان مارکسیستی. اولاد فلسفی هیوم و هگل در قطب مخالف. اصول و مضامین پدیده‌شناسی؛ هوسرل و تمرکز بر یافتن قطعیت؛ سارتر و هایدگر؛ تمرکز بر مسائل و شیوه‌های هستی آگاه در جهان بیگانه.

۲۹. ویتگنشتاین ۵۰۵
فلسفه زبان، مثبت‌گرایی منطقی. چرخش به هیوم. نظریه معنا. اصل اثبات‌پذیری محفل وین. حمله به مابعدالطبیعه. فلسفه چونان یک فعالیت. لودویگ ویتگنشتاین؛ از مثبت‌گرایی منطقی به فلسفه تحلیلی. مرحله نخست؛ مثبت‌گرایی منطقی، تراکتاتوس لوژیکو - فیلسوفیکوس و نظریه تصویری زبان؛

بی‌معنایی «مسائل» فلسفی و «پاسخ‌های» آن‌ها. مرحله دوم: فلسفه تحلیلی. پژوهش‌های فلسفی و نظریه بازی‌های زبانی. نقد پدیدارشناسی و مثبت‌گرایی منطقی و فلسفه تحلیلی. مرگ فلسفه؟ در جست‌وجوی یک بینش فلسفی نوین. ترکیبی از هیوم و هگل؛ در جست‌وجوی تجدید مطلع مناسبات فلسفه با علوم و هنرها - همه این‌ها زیر بهمن فلسفه تحلیلی دفن شده‌اند.

پیشنهاداتی برای مطالعه بیشتر	۵۲۵
شرح پاره‌ای واژه‌های فلسفی	۵۳۱
نماید	۵۴۱

از سقراط تا سارتر پژوهشی سترگ است که فلسفه را به نیرویی در زندگی ما، دنیای مسا و رؤیاهای ما برمی گرداند. نگاه انتقادی نویسی است به متفکران بزرگی که با اندیشه‌های خویش تمدن ما را ساختند و نگاهی نو به زندگی و روزگار فیلسوفان بزرگ است. این کتاب اندیشه برانگیز ما را از سپیده‌دمان فلسفه غرب در آیین افلاطون به دنیای امروزی می‌آورد که در آن نیروی مارکسیسم اذهان بخش مهمی از مردم جهان را تسخیر کرده است. پروفیسور لاورین استاد فلسفه در دانشگاه جورج واشنگتن با این کتاب درک عمیق‌تر و با معناتری از خودمان و روزگارمان ارائه می‌دهد. وی از فلسفه غرب بر حسب محیط فکری و تاریخی‌ای که بر آن مؤثر بوده است بحث می‌کند و اندیشه‌های ماندگار فیلسوفان را با گزینش‌های عام و خاصی که ما در جهان امروز با آن روبرو هستیم پیوند می‌زند.

مؤسسه انتشارات نگاه

www.negahpub.com
negahpub

طرح جلد: حمید آرزوی